

Yttrande

M2020/02035

2021-03-15

Miljödepartementet

103 33 Stockholm

Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning

Remissvar från Håll Sverige Rent

Sammanfattning

Nedskräpning är ett stort globalt miljöproblem. Enligt en stor del av forskarvärlden och IPCC, så har vi 10 år på oss att ställa om för att klara klimathotet och flera av de andra miljöproblemen. Tiden är knapp och vi behöver agera nu.

Att EU tar ett gemensamt krafttag i syfte att motverka nedskräpning av plastprodukter är mycket bra och Håll Sverige Rent välkomnar att Sverige i några fall väljer att gå före för att ytterligare minska nedskräpningen, exempelvis genom att förbjuda muggar med mer än 10 procent plastinnehåll, förbjuda konfetti som innehåller plast utomhus samt att det ska vara straffbart med nedskräpning även för så kallad ringa nedskräpning, som fimpar, portionssnus och annat småskräp. Håll Sverige Rent anser att Sverige bör visa på ytterligare ledarskap genom att öka takten och införa tidigare målsättningar än övriga EU länder.

Direktivets syfte är att minska plasticskräpet. Att städa är inte en förebyggande åtgärd utan löser en konsekvens av problemet. Håll Sverige Rent saknar tydliga riktlinjer för hur det förebyggande arbetet med information och medvetandehöjande åtgärder ska implementeras. Håll Sverige Rent anser liksom Ekonomistyrningsverket också att kostnaderna för att sprida information bör ingå i kostnadsunderlaget på samma sätt som de övriga kostnaderna som avgiften ska beräknas täcka. Det finns annars en risk att det inte finns tillräcklig finansiering för detta ändamål.

Det är bra att Sverige har genomfört en nationell skräpmätning. Mätningen bekräftar det vi sett i våra kommunmätningar, bland annat vad gäller andelar och mängder av olika sorters skräp. För att resultatet av skräpmätningen ska spegla verkligheten och få med eventuella säsongsvariationer bör mätningen genomföras årligen samt vid fler

tillfällen på året. Håll Sverige Rent menar att det är viktigt att noga följa vilka effekter som uppnås med engångsplastdirektivet, och få en indikation på när skräp som omfattas av engångsplastdirektivet minskar. På det sättet kan vi utvärdera hur styrmedlen fungerar, samt besluta om ytterligare styrmedel bör sättas in. Det vore dessutom mycket värdefullt att se om skräp som inte omfattas av direktivet ökar eller minskar. Det innebär att man regelbundet bör mäta den totala skräpmängden då nya skräp snabbt kan uppstå. Till exempel har under 2020 flera ”nya” skräp ökat i Sverige på grund av Covid-19-pandemin.

Vad gäller fiskeredskap som innehåller plast har vi i Sverige mycket dålig kunskap om hur utbrett problemet är i Sverige. Håll Sverige Rent föreslår därför att man genomför en sådan undersökning för att kartlägga problemet och därefter vidta effektiva åtgärder.

Som utredningen beskriver är cirkulär ekonomi ett medel för att minska resursuttag av naturen, minska klimatpåverkan och öka biologisk mångfald, för att dessa tre mål ska uppfyllas krävs det att skräpet minskar. Skräp är resurser som inte kommer in i det cirkulära, resurserna försvinner för all tid och då krävs det nya resursuttag av naturen, vilket ökar klimatpåverkan.

Kommentarer gällande:

3.6.1 Svensk strategi för cirkulär ekonomi

Håll Sverige Rent vill betona att det är viktigt att skräp inkluderas i den svenska strategin för cirkulär ekonomi. Skräp är resurser som försvinner för all tid. Det är viktigt att man i strategin säkerställer att tillräckliga och långsiktiga åtgärder vidtas för att minska nedskräpningen. I avfallshierarkin, i den linjära ekonomin, finns skräp inte med. I den svenska strategin för cirkulär ekonomi finns nu en möjlighet att i de nya modulerna för cirkulär ekonomi kommunicera kring läckaget, dvs skräpet, och därmed säkerställa att dessa resurser täcks in och inkluderas i cirkulära flöden. Delar av vårt avfall hamnar i naturen och kan därför inte tas om hand. Även om det cirkulära systemet är väl bearbetat så blir det inte komplett förrän man också väger in nedskräpningen och vidtar åtgärder för att minska skräpet.

5.1 Uttrycken bör ha samma innebörd i de olika förordningarna

Det är bra att uttrycken ska ha samma innebörd i de olika förordningarna, till listan över sådana uttryck bör även ”bioplast” och ”komposterbar plast” adderas och förklaras. Vi föreslår att man utgår från de standarder som är utarbetade/utarbetas av Svenska Institutet för Standarder. Vi föreslår vidare att begrepp som till exempel bioplast,

biologiskt nedbrytbar plast och grön plast förbjuds i kommunikation till konsument i enlighet med marknadsföringslagens 8 § om vilseledande reklam, då konsumenten missuppfattar innebörden och ibland till och med anser det positivt att sådan plast hamnar i naturen.

7.2 Förbud mot oxo-nedbrytbar plast

Det är bra att utredarna föreslår ett tydligt förbud mot produkter som helt eller delvis innehåller plast med tillsats som gör att plasten genom oxidation sönderdelar till plastpartiklar eller andra mikrofragment, eller bryts ner kemiskt, s.k. oxo-nedbrytbar plast. Då vi i dagsläget vet för lite om hur mikroplast i naturen påverkar djur, natur och människa är det bra att minska förekomsten av denna i Sverige. Oxo-nedbrytbar plast är inte komposterbar, inverkar negativt på materialåtervinningen av annan plast och ger inte några påvisade fördelar för miljön.

7.3 Förbud mot att använda konfetti utomhus

Håll Sverige Rent är mycket positiva till utredningens förslag om att utöver de nio inom EU förbjudna föremålen även förbjuda användning av konfetti som innehåller plast utomhus. Då användningen av konfetti utomhus har ökat, trots att nedskräpning är både förbjudet och till viss del belagt med bot. Ett förbud mot att släppa ut konfetti av plast är en viktig signal för konsumenten. Precis som beskrivs i utredningen innebär förbudet i stort sett bara ett förtydligande i nerskräpningsförbudet i miljöbalken, men förbudet gör det tydligare för konsumenten, vad som gäller. Det är dock viktigt att komplettera förbudet med ytterligare styrmedel i form av informationsåtgärder för att öka medvetenheten om varför förbudet finns. I och med att all form av nedskräpning är förbjuden inkluderas redan exempelvis papperskonfetti, men man har gjort bedömningen att papper som blir liggandes i naturen inte gör lika stor skada. Det instämmer vi på Håll Sverige Rent med men vill framhålla att skräp ofta föder skräp. Är en plats skräpig, slängs ofta mer skräp på platsen. Därför ser vi fördelar med att även förbjuda papperskonfetti utomhus.

Ballonger

Vid den nationella skräpmätningen som genomfördes i juni 2020 rapporterades att ca 35 000 ballonger hade slängts i stadsmiljö. Håll Sverige Rent anser att s.k ballongsläpp bör förbjudas. Samt att utomhusbruk av ballonger ska ske under kontrollerade former så att ballongerna inte kan hamna i naturen. Det bör också vara tydlig information om hur ballongerna ska sorteras efter användning. Vi tycker också att målet om att nedskräpningen av ballonger och våtservetter utomhus ska vara försumbar till år 2030 är alldeles för långt bort, detta bör påskyndas och målet bör sättas till 2024.

7.4 Förbud mot muggar som innehåller mer än tio procent plast

Det är mycket bra att man i Sverige går före och förbjuder muggar med mer än 10 procent plastinnehåll. Detta då konsumtionen av dessa med stor sannolikhet hade ökat om inte ytterligare åtgärder vidtas för att styra mot mer hållbara alternativ så som flergångsmuggar, och för att inte riskera att byta ett engångsmaterial mot ett annat. Risken med att enbart byta material för engångsprodukter är dels att nedskräpningen inte minskar utan endast skiftar material. Dock är det som med de flesta styrmedel, information om varför förbudet kommer krävs för att skapa förståelse och bidra till att övergången till flergångsalternativ förenklas. Det är bra att krav införs på att erbjuda att få drycken eller maten serverad i en återanvändbar mugg eller matlåda. Det är även viktigt att man är tydlig med information för övriga produkter, det vill säga de som innehåller mindre än 10 procent plast, för att även dessa efter användning ska sorteras på ett korrekt sätt och inte hamna i naturen.

8.1 Återanvändbara muggar och matlådor ska tillhandahållas

Det är mycket positivt att utredningen föreslår roterande system för flergångsmatlådor. Att ha fungerande system för flergångsmatlådor och flergångsmuggar är en viktig förutsättning för att styra mot cirkulär ekonomi och att säkerställa att ett engångsmaterial inte byts mot ett annat.

Enligt utredningen ska muggar och matlådor som helt tillverkats av papper eller kartong undantas från kraven. Fortsatt användande av engångsprodukter, oavsett material, motverkar att cirkulär ekonomi uppnås.

Håll Sverige Rent ser stora fördelar med att krav borde ställas på alla ställen som säljer mat och dryck för avhämtning, att konsumenten där kan ta med egen matlåda eller mugg för att fylla på. Vi tror att ett sådant krav skulle skynda på processen att ställa om till flergångsmatlådor/muggar.

Vi vet också att råttor och andra skadedjur ofta kan bli stora problem vid parker och andra platser där man ofta konsumerar denna typ av produkt. Om flergångsalternativ och retursystem i stället blir standard kan problemen med skadedjur minska.

Medvetandehöjande åtgärder

Håll Sverige Rent anser (liksom ekonomistyrningsverket) att kostnaderna för att sprida information bör ingå i kostnadsunderlaget på samma sätt som de övriga kostnaderna som avgiften ska beräknas täcka. Det finns annars en risk att det inte finns tillräcklig finansiering för detta ändamål. I utredningens förslag saknas åtgärder där staten tar ansvar för medvetandehöjande åtgärder. Eftersom det finns ett krav på förebyggande arbete i direktivet från EU bör statens ansvar och engagemang i det vara tydligt

specificerat. Håll Sverige Rent vill se statens plan för vilka åtgärder man avser vidta avseende medvetandehöjande åtgärder för att minska nedskräpningen. Om staten lämnar över ansvaret till annan aktör, till exempel kommunerna finns det en stor risk att variationen i hur det genomförs och vilka resultat som uppnås varierar kraftigt. Staten behöver stå för ett kontinuerligt och långsiktigt informationsansvar för att förebygga nedskräpning. Det skulle bidra till att undvika att informationen om nedskräpningens konsekvenser sker ryckvis, att informationen blir korrekt och är samlad kring samtliga produkter.

Den föreslagna nedskräpningsavgiften är tänkt att allokeras till städning. Till viss del kan städning vara en del av förebyggande arbete då en ren yta inte skräpas ned lika lätt. Men den föreslagna avgiften kommer inte innebära en *utökad* städinsats. Det är därför svårt att se att åtgärden skulle innebära en ökad miljönytta. Som avgiften är formulerad innebär det att avgiften enbart löser kostnaden för städning av engångsplastprodukter för kommunen, alltså inte all städning.

Håll Sverige Rent vet av erfarenhet att det är kortsiktigt att endast fokusera på att städa upp problemet och inte samtidigt arbeta med en normförflyttning genom medvetandehöjande åtgärder. De flesta människor vet att det är fel att skräpa ner. Trots det gör man det. Skillnaden mellan vad man tänker och vad man gör är stor och utgör ett första steg till att åstadkomma den förändring som krävs; en normativ samhällsförflyttning. Vi vet av erfarenhet att det med hjälp av informationsinsatser går att påverka uppfattningen om vad som är rätt och fel. Håll Sverige Rent avslutade vid årsskiftet ett treårigt regeringsuppdrag med syftet att höja kunskapsnivån och ändra attityder och beteenden för att förebygga nedskräpning bland allmänheten. De effektmätningar som har genomförts och redovisats för myndigheterna visar att kampanjerna har varit framgångsrika och att allmänheten har fått en bättre kunskap om nedskräpningens negativa effekter. Särskilt unga mellan 18–29 år har påverkats av kampanjerna.

För att kraftsamla och åstadkomma genomslag så att vi kan påverka och nå alla svenskar förordar vi gemensamma informationsinsatser. Informationen ska vara sammanhållen, inte spreta eller komma från olika aktörer för att ge bästa effekt. Vi föreslår därför att 10 procent av nedskräpningsavgiften som producenterna är ålagda enligt principen förorenaren betalar allokeras till informationsarbete och samlas till en part, till exempel Håll Sverige Rent. Arbetet med att informera om nedskräpning syftar till att minska nedskräpningen och ska därmed också leda till att minska producenternas ekonomiska insatser i informationsarbete över tid.

Sveriges kostnad för nedskräpning uppskattas till en miljard kronor. Utöver den kostnaden så innebär nedskräpningen bland annat förfulande av våra miljöer, minskande värden i bostadsområden och en ökad upplevelse av otrygghet. Behovet av att arbeta förebyggande mot nedskräpning kommer aldrig att försvinna. Nya generationer av barn, nyinflyttade svenskar, nya typer av nedskräpningsprodukter kommer sannolikt hela tiden tillkomma till vårt samhälle. Enligt direktivet åläggs både producent och stat att säkerställa ett genomförande av medvetandehöjande åtgärder. Vi föreslår därför att staten -utöver insatserna från producenterna - säkerställer en lägsta nivå om informationsinsatser om 50 mkr/år fram till minst 2030. Håll Sverige Rent har redan idag ett sådant uppdrag genom första paragrafen i stiftelsens stadgar och ser gärna att man ges möjlighet att fortsätta ett sådant arbete. Håll Sverige Rent grundades 1983 med syftet att minska nedskräpningen i

9 Utökad retursystem för plastflaskor och metallburkar

Håll Sverige Rent ser positivt på att utöka pantsystemet till att inkludera fler burkar och flaskor. Trots att vi i Sverige har system för att återvinna flaskor påträffas fortfarande en hel del av dessa produkter som skräp i både natur och stadskärnor men även vid våra skräpmätningar. Att utöka systemet till att inkludera fler flaskor och burkar skapar en tydlighet för konsumenten och det blir lättare att göra rätt med fler flaskor.

10 Nya och utökade producentansvar ska inrättas

Håll Sverige Rent anser att det nya och utökade producentansvaret är bra. Det är fullt rimligt att producenterna ska ta konsekvenserna av att deras produkt kan bli skräp och på vilket sätt. Det ger incitament till att produktutveckla, för att få bort plasten, samt incitament att se till att fler inte skräpar ner, då det blir en kostnad kopplat till detta, samt att vi på sikt hoppas på att de nya reglerna skapar en normförändring, där ingen skräpar ner. Arbetet med att informera om nedskräpningens negativa konsekvenser tar aldrig slut, även om nedskräpningen minskar måste man fortsatt informera och utbilda nya generationer, nya svenskar och påminna den redan etablerade befolkningen.

10.4 Avgifter för att bekosta städningen av produkter som skräpats ner på platser utomhus

Håll Sverige Rent instämmer med Naturvårdsverket om att det finns en risk att då kommunerna redan har ett renhållningsansvar innebär förslaget att kostnaden för städning flyttas från kommun till producent. Det finns också en risk i att nedskräpningsavgiften kan ge skeva incitament i kommunernas renhållningsarbete eftersom infrastruktur (soptunnor) och tömning finansieras via kommunala medel medan uppstädning kommer att finansieras via nedskräpningsavgiften. Nuvarande

förslag skulle kunna leda till att kommuner väljer att ha färre antal soptunnor och mindre frekvent tömning och istället utökar städningen då den till viss del kommer att finansieras genom nedskräpningsavgiften.

I utredningen står att läsa att nedskräpningsavgifterna ska reflektera de faktiska kostnaderna som nedskräpningen ger upphov till. För att regelbundet kunna se över avgifterna och för att öka kunskapen kring nedskräpningen bör skräpmätningen utföras regelbundet. Det instämmer Håll Sverige Rent med. Vidare föreslås att Naturvårdsverket bör få i uppgift att vart tredje år utföra en skräpmätning, vi anser att skräpmätningar bör ske varje år, mer om det under rubriken nationell mätning. Utredningen uppskattar kostnaden för nedskräpning till mellan en till två miljarder, där utredningen valt att fortsätta beräkningarna med utgångspunkt från en miljard per år. Håll Sverige Rent ställer sig tveksam till det uppskattade beloppet och förespråkar att det bör bli obligatoriskt för kommunerna att mäta kostnaden för nedskräpning och städning så att man kan sammanställa korrekta kostnader nationellt.

Nationell mätning

Det är bra att en första nationell mätning har gjorts. Mätningen bekräftar det vi under flera år har sett i våra kommunmätningar. Återkommande skräpmätningar är en av huvudnycklarna för att minska nedskräpningen. Att kunna följa hur skräpsituationen förändras efter vidtagna åtgärder är avgörande för att minska skräpet. Det är också ett kvitto på om insatser ger effekt, om den behöver skruvas på eller inte ger effekt alls. Vi anser att skräpmätningar borde ske löpande varje år. Det finns många fördelar med att genomföra skräpmätningarna oftare, dels kan man följa och se trender snabbare, siffrorna som statistik och kostnader bygger på är uppdaterade och stämmer bättre överens med verkligheten. Kunskapsläget om nedskräpningen behöver förbättras, till exempel för att kunna följa åtgärdernas effekt och snabbt identifiera nytt skräp som dyker upp och åtgärd behöver sättas in. Dessutom innebär kostnaden för mätningar endast någon promille av den kostnad som producenterna betalar i nedskräpningsavgift varje år.

För att skräpmätningarna som planeras 2024, 2027 samt 2030 ska bli jämförbara bör samma metod användas, som Håll Sverige Rent har utvecklat. Våra metoder är välbeprövade och utgår från vetenskapliga principer. Håll Sverige Rent har dessutom förslag på utvecklingar som kompletterar och förbättrar kommande mätningar, så att de blir mer. Det är viktigt att man redan nu säkerställer att man även efter 2030 genomför skräpmätningar.

Håll Sverige Rent anser också att det är viktigt att upphandlingarna för alla planerade mätningar bör ske vid ett tillfälle för att förbereda aktören på arbetsmängden och för jämförbarheten för mätningarna.

Håll Sverige Rent har ett stort kommunnätverk och mäter varje år skräpet tillsammans med många kommuner som vill arbeta förebyggande med nedskräpning. Genom att fortsätta att använda liknande metoder som för den nationella mätningen kan man också få ett extra kvitto på att andelarna stämmer genom att jämföra skräpets andelar med kommunmätningarna. För 2020 visade resultaten för kommunmätningarna och den nationella mätningen väldigt lika resultat vad gäller andelar. Genom snittet av skräp per 10 kvm var lägre i de kommuner som genomför skräpmätningar tillsammans med Håll Sverige Rent vilket vi erfar beror på att dessa kommuner också är mycket engagerade i att arbeta med förebyggande åtgärder för att minska nedskräpningen tillsammans med oss på Håll Sverige Rent. Vi har också under senare år sett att det finns ett stort allmänintresse i att ta del av resultaten från våra skräpmätningar.

10.6.2 Mål för minskad nedskräpning

Under denna rubrik står att läsa i utredningen att ”producenternas möjlighet att minska nedskräpningen således till viss del är begränsad”. Det finns en rad krav att ställa på producenterna så att de kan bidra till minskad nedskräpning, några finns nämnda i utredningen, informationskrav, märkning och förbud men designperspektivet saknas. Det bör ställas krav på att nedskräpningsperspektivet beaktas vid design av nya produkter. Det bör vara en självklarhet att vid produktutformning säkerställa att produkten inte genererar skräp. Exempelvis att förpackningen ska vara intakt även efter förbrukandet på ett sådant sätt att man inte drar bort en bit av förpackningen för att öppna den. Förpackningen ska vara så intakt som möjligt efter användning samt med tydlig märkning om hur förpackningen ska hanteras när den blir avfall.

Det mål som utredningen föreslår; att nedskräpningen utomhus ska ha minskat med 50 procent år 2030 jämfört med år 2024, tycker vi inte är tillräckligt ambitiöst. Håll Sverige Rent anser att målet för minskad nedskräpning utomhus bör skärpas och påskyndas. Tillsammans har världens länder satt betydligt ambitiösare mål för bland annat hållbar miljö och klimat genom Agenda 2030. Vi anser att nedskräpningen bör minska med 50 procent till 2027 då en ny skräpmätning är föreslagen, och ytterligare 50 procent mindre skräp till 2030. Genom att ange en tidigare kontrollpunkt för hur målet för minskad nedskräpning nås, ges möjlighet att justera åtgärderna för att säkerställa att skräpet minskar i rätt takt.

11 Krav på märkning av vissa engångsplastprodukter

Det är bra att det ställs krav på märkning av produkten, och att information om produktens negativa miljökonsekvenser i naturen finns tillgänglig, både i kort format och mer utförligt för ytterligare förståelse. Märkningen behöver vara tydlig och innehålla korrekt information för produkten.

Det är också viktigt att säkerställa att det inte är tillåtet att märka produkten med exempelvis ”miljöplast” som kan misstas att vara plast som bryts ned.

12.1 För en hållbar hantering av engångsplastprodukter krävs mer information till konsumenter

Enligt Nedskräpningsbarometern är det 79 procent som tycker att nedskräpningen är ett stort eller mycket stort problem. Dock är det många som tror att skräpet kommer från andra länder, och att vad vi gör här inte spelar så stor roll. Vi kan även se att unga inte i samma grad upplever att nedskräpning är ett stort problem eller att man behöver göra något åt saken. Tydlig, långsiktig och kontinuerlig information och kommunikation kring nedskräpningens negativa konsekvenser är viktiga för att ändra attityder samt beteende. En förståelse för problemets storlek behöver skapas hos hela allmänheten för att möjliggöra beteendeförändringar. Information och uppmuntran till ett ansvarsfullt konsumentbeteende behöver vara lättillgängligt. Vi har utvecklat vårt resonemang under punkten ”Medvetandehöjande åtgärder.”

14 Åtgärder för förbättrad materialåtervinning av förpackningar

14.1.3 Åtgärder för att öka insamlingen av förpackningar

För att gå mot mer cirkulär ekonomi krävs att konsumenterna ställer om. Kraven om att öka återvinningen av material, medför att krav borde ställas på att man ska källsortera även utanför hemmet. Dessutom är det en fördel om vi kommunicerar enhetligt. Det ska vara lätt att göra rätt, och lätt att förstå hur man ska agera för att göra rätt. En stringens skapar förståelse och ökar effekten.

20.1 Straffansvar för ringa nedskräpning bör införas

Det är bra att utredningen föreslår att även ringa nedskräpning ska vara straffbelagt. Kunskapen om vilken negativ miljöpåverkan exempelvis fimpar, snus och tuggummi orsakar har ökat sedan nerskräpningsförbudet i miljöbalken infördes, och även sedan straffbestämmelser för nedskräpning infördes. Cigarettfimpar och portionssnus är i dag det överlägset vanligaste skräpet i det offentliga rummet. Under en vecka slängdes ca 4,8 miljoner portionssnus och nästa 22 miljoner cigarettfimpar. Håll Sverige Rent anser

att alla tobaksprodukter ska jämföras. I utredningen föreslås omfattande åtgärder för cigarettfimpar, dessa åtgärder bör gälla för alla tobaksprodukter. Under 2020 genomförde Håll Sverige Rent tillsammans med Philip Morris en observationsstudie om hur cigarettfimpar hanteras efter användning. Resultatet av denna visade att två av tre cigarettfimpar kastas på marken. Vi vet idag att den plasten som finns, även i småskräp, tillsammans blir stora mängder plast som naturen inte kan ta omhand. Den plasten blir för alltid kvar i naturen. Vi instämmer i utredningens förslag om att undantaget för ringa nedskräpning ska tas bort så fort som möjligt, dvs från den 1 januari 2022. Staten behöver agera konsekvent i budskapen kring skräp och avfall. Att nedskräpning är olagligt men bara i vissa fall bötesbelagt, är förvirrande för människor som uppfattar det som tillåtet att slänga skräp på en plats som redan är nedskräpad. Till slut förlorar vi respekten för platsen, nedskräpningen ökar och den skräpiga platsen upplevs som otrygg

Nedskräpningsföreseelser begås som huvudregel av privatpersoner. Även om det inte är omöjligt att införa miljöskänkionsavgifter som ska tas ut av privatpersoner finns det svårigheter med sådana bestämmelser eftersom tillsynsmyndigheten inte har samma befogenheter som polisen. Nedskräpningsföreseelse bör därför inte sanktioneras genom miljöskänkionsavgifter utan genom straffbestämmelser i miljöbalken.

Vänliga hälsningar

A handwritten signature in black ink that reads 'Johanna Ragnartz'. The signature is written in a cursive, flowing style.

Johanna Ragnartz

VD, Håll Sverige Rent